

Μπουκιά και συχώριο ήταν η Θεοφανώ. Πανέμορφη και τσαχπίνα, δεν άφηνε ασυγκίνητο κανέναν άντρα. Την πολιορκούσαν στενά αλλά εκείνη αντιστεκόταν σθεναρά. Την ερωτεύτηκε όμως και ο θεός Ποσειδώνας και με αυτόν νάζια δεν χωρούσαν. Χώρια που την ζήλευε κιόλας και, για να μην έχει αντίπαλο, την άρπαξε και την πήγε σε ένα άγνωστο νησί, όπου την εγκατέστησε, ενώ παράλληλα μεταμόρφωσε όλους τους εκεί κατοίκους σε ζώα.

Το συνήθιζε να απομονώνει τις αγαπημένες του ο θεός. Ακόμα και την Κλειτώ είχε βάλει στο κέντρο ενός νησιού κι έπειτα άρχισε να σκάβει, ν' ανοίγει κανάλια, να υψώνει βουνά, να γεμίζει τάφρους με θαλασσινό νερό, ώσπου δημιουργήθηκε η Ατλαντίδα. Κανένας θνητός δεν επιτρεπόταν να πατήσει στο κεντρικό νησάκι, όσο ζούσε η βασιλοπούλα.

Με την Θεοφανώ όμως δεν έγινε το ίδιο. Οι μνηστήρες έφαξαν και την βρήκαν. Κι άρχισαν να σκοτώνουν τα ζωντανά του νησιού, δηλαδή τους μεταμορφωμένους ανθρώπους. Ο Ποσειδώνας τους μεταμόρφωσε κι αυτούς σε λύκους, ενώ την καλή του την έκανε προβατίνα. Πήρε και ο ίδιος την μορφή κριαριού κι επιτέλους, έστω και σαν προβατίνα, την έκανε δική του. Γεννήθηκε ένα κριάρι με χρυσό μαλλί, με ανθρώπινη λαλιά και με την ικανότητα να πετά. Ο Ποσειδώνας το έδωσε στον Ερμή κι αυτός, όταν τα πράγματα με τον Φρίξο και την Έλλη δυσκόλεψαν, το χάρισε στη μητέρα τους Νεφέλη.

Η τύχη του Φρίξου

Πετούσαν προς την ελευθερία ο Φρίξος και η Έλλη. Καβαλίκευαν το χρυσόμαλλο κριάρι που η μάνα τους, η Νεφέλη, τους έστειλε, για να τους γλιτώσει από τον βωμό, όπου επρόκειτο να θυσιαστούν. Φεύγανε από την Βοιωτία με βορειοανατολική κατεύθυνση. Μόνο που κάποια στιγμή η Έλλη γλίστρησε κι έπεσε στα νερά, στο στενό ανάμεσα στην Ασία και την Ευρώπη. Πνίγηκε κι από τότε το στενό ονομάστηκε Ελλήσποντος («πόντος», θάλασσα της Έλλης). Ο

Φρίξος δεν είχε άλλη επιλογή παρά να συνεχίσει. Κάποτε, έφτασε στην ανατολική παραλία του Εύξεινου Πόντου, την Κολχίδα (την «χώρα των Κόλχων»), όπου βασιλεύει ο Αιήτης, γιος του Ήλιου και αδερφός της μάγισσας Κίρκης (που επρόκειτο πολύ αργότερα να βασανίσει τον Οδυσσέα) και της Πασιφάης (της παράξενης γυναίκας του Μίνωα που ερωτεύτηκε έναν ταύρο και απέκτησε από αυτόν τον Μινώταυρο).

Ο Φρίξος θυσίασε το χρυσόμαλλο κριάρι στον Δία κι έσπευσε στον βασιλιά. Του είπε ποιος είναι και πώς βρέθηκε εκεί, του ζήτησε βοήθεια και του χάρισε το δέρμα του κριαριού (το «χρυσόμαλλο δέρας»).

Ο Αιήτης κρέμασε το απόκτημά του σε μια βελανιδιά στο άλσος που ήταν αφιερωμένο στον Άρη κι έβαλε να το φυλάει, κρατώντας το συνέχεια με τα δόντια του, ένα τεράστιο φίδι, μακρύ όσο μια πεντηκόντορος (το καράβι με τα πενήντα κουπιά), ακοίμητο μέρα νύχτα. Το χρυσόμαλλο δέρας έμελλε να είναι το έπαθλο της Αργοναυτικής εκστρατείας.

Ο Αιήτης πάντρεψε τον Φρίξο με την κόρη του Χαλκιόπη. Το ζευγάρι έμεινε για πάντα στην Κολχίδα κι ο Φρίξος πέθανε εκεί σε βαθιά γεράματα. Απέκτησε τέσσερις γιους, από τους οποίους ο τελευταίος, ο Κυτίσσωρος, ανέλαβε να υλοποιήσει την πατρική εντολή: Ένας τους να γυρίσει στην Βοιωτία και να διεκδικήσει την οικογενειακή κληρονομιά.

Αναφέρθηκε ήδη ότι ο Αθάμας βρέθηκε στην Πίνδο. Πριν να φύγει όμως, ο βασιλιάς, πέρασε από δίκη με κατηγορο τη Νεφέλη που πέτυχε να τον καταδικάσει ως υπαίτιο για τον χαμό του Φρίξου. Η τιμωρία ήταν να θυσιαστεί ο Αθάμας στον Λαφύστιο Δία (στον ναό του Δία που βρισκόταν στο βουνό Λαφύστιο, σήμερα Γρανίτσα). Την τελευταία όμως στιγμή, πέρασε από την γειτονιά ο Ηρακλής, είπε ότι ο Φρίξος ζει στην Κολχίδα κι ο Αθάμας γλίτωσε κι έκτισε την πόλη Άλο.

Κατά τον Ηρόδοτο, τον Αθάμα γλίτωσε ο εγγονός του, Κυτίσσωρος, που κατέφθασε την καιρία στιγμή. Αποτέλεσμα ήταν να αποφασιστεί ότι στο εξής ο κάθε γενιάς απογόνων του Αθάμα πρωτότοκος γιος απαγορευόταν να μπει στο πρυτανείο της πόλης. Αν έμπαινε, τον συνελάμβαναν και τον θυσίαζαν στον Λαφύστιο Δία. Αν κατάφερνε να το σκάσει στο εξωτερικό, τον περίμεναν κι όταν κάποτε γύριζε νομίζοντας ότι έχει ξεχαστεί, πάλι τον συνελάμβαναν και τον οδηγούσαν στον βωμό.

Το έθιμο επιζούσε ακόμα στα 480 π.Χ., όταν από την Αλο πέρασε ο βασιλιάς των Περσών Ξέρξης. Όταν μάλιστα του το διηγήθηκαν, απέφυγε κι ο ίδιος να μπει στο πρυτανείο. Άλλωστε, οι ανθρωποθυσίες ήταν συνηθισμένες στην περιοχή.

(τελευταία επεξεργασία, 9 Απριλίου 2021)